

ISSN 0235 – 3490

АРХЕОЛОГІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

НОВІ ВІДКРИТТЯ
І ЗНАХІДКИ

СТАТТІ

РЕЦЕНЗІЇ

ХРОНІКА

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ

ДИСКУСІЇ

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ

1 • 2001

У журналі вміщено статті з проблем давньої історії та археології від первісності до середньовіччя, публікації нових матеріалів і результатів досліджень пам'яток на території України та за рубежем, біографічні матеріали, рецензії та хроніку.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

В журнале помещены статьи по проблемам древней истории и археологии от первобытности до средневековья, публикации новых материалов и результатов исследований памятников на территории Украины и за рубежем, биографические материалы, рецензии и хроника.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Адреса редакції

04210 Київ—210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Телефон 418-91-38

П.П. ТОЛОЧКО (головний редактор),

В.Д. БАРАН, К.П. БУНЯТЯН, І.С. ВІНОКУР,
М.І. ГЛАДКИХ, А.А. ЗАЛІЗНЯК,

В.М. ЗУБАР (відповідальний секретар),
С.Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного
редактора), В.К. МІХЕЄВ, О.П. МОЦЯ,

В.Ю. МУРЗІН, В.В. ОТРОЩЕНКО,
В.Н. СТАНКО, Р.В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,

Г.М. ТОЩЕВ, В.М. ЦИГИЛИК,
Є.В. ЧЕРНЕНКО

Друкується за постановою
редакційної колегії журналу

Художній редактор
к. іст. наук *М.М. Ієвлєв*

Технічний редактор
Т.М. Шендерович

Комп'ютерна верстка
О.О. Канигіної

Здано до набору 25.03.2001. Підписано до друку 04.07.2001. Формат 70×108/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 12,60. Обл.-вид. арк. 14,19. Тираж 650 прим. Зам. 549.

Оригінал-макет виготовлено та тираж видруковано Видавничим домом «Академперіодика» вул. Терещенківська, 4

АРХЕОЛОГІЯ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
ЗАСНОВАНИЙ У БЕРЕЗНІ 1989 р.
ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

КИЇВ • 1 • 2001

ЗМІСТ

Статті

СМИРНОВ С. В. До питання про історичну оцінку неандертальських поховань	3
СЕРГЄЄВА М.С. Міфологічний образ колісниці у графіці населення степів Східної Європи доби бронзи	10
РОМАНЮК Л.М. , СИМОНЕНКО О.В. Сарматський комплекс із с. Запруддя на Середній Наддніпрянщині	19
КОЗЮБА В.К. Історико-демографічна характеристика давньоруської сім'ї (за матеріалами історичних та археологічних джерел)	29
МОЦЯ О.П. Київська Русь: етапи формування державної території	42

Публікації археологічних матеріалів

ОСТАПЕНКО М.А. Пам'ятки осілости скіфського часу на острові Хортиця	51
БАНДУРОВСЬКИЙ О.В. Античні амфори з курганів скіфського періоду Лівобережної Лісостепової України	68
ФІАЛКО О.Є. Червонофігурні кратери із скіфських пам'яток	80
КРОПОТОВ В.В. Імпортна червонолакова кераміка південномалоазійської групи в Криму	90
ПРИХОДНЮК О.М., ЧУРИЛОВА Л.М. Коштовності з с. Коробчине на Дніпропетровщині	96

До історії стародавнього виробництва

ОЛЬГОВСЬКИЙ С.Я. Метал браслетів Херсонеса 106

Дискусії

КОЖОКАРУ В. Некоторые замечания по поводу даты договора между Римом и Каллатисом. 113

Нові відкриття та знахідки

СТОЯНОВ Р.В. Свинцеві трілисники з елліністичного некрополя Херсонеса Таврійського 118

ДІДИК В.В. Нові знахідки кола виїмчастих емалей у водозборах Сіверського Дінця та Дніпра 125

Рецензії

ПШТВАНОВИЧ Е., КУЛЬЧАР В. Генинг В.Ф. Сарматская эпоха в Алфёльде (Среднее Подунавье в I—IV вв.) // Материалы I тыс. н. э. по археологии и истории Украины и Венгрии 130

БЕССОНОВА С.С. Шаповалов Г. Корабли веры. Судходство в духовной жизни древней Украины. 132

Хроніка

ВІДЕЙКО М.Ю. Міжнародний симпозіум «Від неолітизації до початку доби бронзи. Культурні зміни в межиріччі Одри і Дніпра між VII і II тис. до н. е.» 136

Пам'яті Анатолія Івановича Кубишева. *Слово про начальника* 137

Пам'яті Ігоря Авеніровича Баранова 139

Наші автори 141

Список скорочень 142

СОДЕРЖАНИЕ

Статьи

СМИРНОВ С. В. К вопросу об исторической оценке неандертальских погребений ..	3
СЕРГЕЕВА М. С. Мифологический образ колесницы в графике населения степей Восточной Европы эпохи бронзы	10
РОМАНИУК Л. Н. , СИМОНЕНКО А. В. Сарматский комплекс из с. Запрудье в Среднем Поднепровье	19
КОЗЮБА В. К. Историко-демографическая характеристика древнерусской семьи (по материалам исторических и археологических источников)	29
МОЦЯ А. П. Киевская Русь: этапы формирования государственной территории	42

Публикации археологических материалов

ОСТАПЕНКО М. А. Памятки оседлости скифского времени на острове Хортица	51
БАНДУРОВСКИЙ А. В. Античные амфоры из курганов скифского периода Левобережной Лесостепной Украины	68
ФИАЛКО Е. Е. Краснофигурные кратеры из скифских памятников	80
КРОПОТОВ В. В. Импортная краснолаковая керамика южномалоазийской группы в Крыму	90
ПРИХОДНЮК О. М., ЧУРИЛОВА Л. Н. Драгоценности из с. Коробчино на Днепропетровщине	96

К истории древнего производства

ОЛЬГОВСКИЙ С. Я. Металл браслетов Херсонеса	106
---	-----

Дискуссии

КОЖОКАРУ В. Некоторые замечания по поводу даты договора между Римом и Каллатисом (CIL I ² 2, 2676).	113
--	-----

Новые открытия и находки

СТОЯНОВ Р. В. Свинцовые трилистники из эллинистического некрополя Херсонеса Таврического	118
ДИДЫК В. В. Новые находки круга выемчатых эмалей в водосборах Сиверского Донца и Днепра	125

Рецензии

ИШТВАНОВИЧ Э., КУЛЬЧАР В. Генинг В. Ф. Сарматская эпоха в Альфёльде (Среднее Подунавье в I—IV вв.) // Материалы I тыс. н. э. по археологии и истории Украины и Венгрии	130
БЕССОНОВА С. С. Георгий Шаповалов. Корабли веры. Судостроение в духовной жизни древней Украины	132

Хроника

ВИДЕЙКО М. Ю. Международный симпозиум «От неолитизации до начала эпохи бронзы. Культурные изменения в междуречье Одры и Днепра между VII и II тыс. до н. э.»	136
Памяти Анатолия Ивановича Кубышева. Слово о Начальнике	137
Памяти Игоря Авенировича Баранова	139
Наши авторы	141
Список сокращений	142